

defectus chrismatis, sed totum sacramentum Confirmationis iterandum, utpote prius invalide collatum; prout tenet Navarrus, cap. xxii *Manualis*, n. 8, post Cajetanum, part. III quæst. 72, art. 1; Covarruvias, lib. I, *Var. resolut.* cap. x, n. 4; Barbosa, lib. II *Juris Eccles. univ.* cap. III, n. 19; Vivianus in *Rationali juris canonici*, cap. I, § *Quia oleum*, h. t. Engel, eod. n. 3. et nonnulli alii. Unde inferunt, cum Ecclesia præcipiat, in collatione sacramenti Confirmationis adhibendum esse chrisma, quod suppletio in dicto casu non debeat fieri adhibendo solum balsamum (hoc enim non est chrisma), sed balsamum simul cum oleo; ita tamen ut verba essentialia Confirmationis non adhibeantur, vel saltem non cum intentione reiterandi sacramentum, sed dumtaxat animo supplendi defectum. Engel. loc. cit. n. 5. Verum, quidquid sit de probabilitate hujus sententiæ,

21. *Sententia aliorum declaratur.* — Resp. II. Quando in conferendo sacramento Confirmationis per errorem adhibetur dumtaxat oleum, oportet caute supplere defectum privatim adhibendo chrisma, eoque confirmandum in fronte rursus inungendo eum debita verborum forma, et intentione; ita tamen, ut aliæ cæremoniæ accidentales, puta, nova adhibitio patris, alapæ et hujusmodi semel solemniter adhibitæ, postmodum omittantur. Ita Layman, lib. V. *Theolog. moral.*, cap. II, n. 4, et Pirhing, h. t. n. 3. et alii. Ratio est: quia, ut habet communior, et probabilior theologorum, chrisma ex oleo et balsamo confectum, adeoque ipsius balsami admixtio est materia essentialiter requisita sacramenti Confirmationis; ergo, si ea per errorem omittatur, sacramentum omnino est invalidum, sicque talis defectus privatim, sed caute erit supplendus.

22. *Chrisma ex oleo et balsamo confectum, est de substantia sacramenti Confirmationis.* — Antecedens probatur imprimis ex verbis formæ dicti sacramenti, quæ talis est: *Signo te signo crucis, et confirmo te chrismate salutis in nomine Patris, etc.* Nam hæc verba forent falsa, si solum oleum per errorem adhiberetur; cum istud non sit chrisma. Concordat concilium Trident. in decreto unionis, ubi ait: « Secundum sacramentum est Confirmatio, cujus materia est chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ, et balsamo, quod odorem significat bonæ famæ, per episcopum benedicto. » Quibus verbis palam confitetur concilium, quod sicut tam

oleum, quam balsamum propriam habet mysticam significationem, ita etiam utrumque æqualiter ingrediatur constitutionem chrismatis, quod est materia essentialiter requisita hujus sacramenti. Idemque patet ex perpetua praxi, et usu Ecclesiæ, pro materia hujus sacramenti chrisma, ex oleo et balsamo confectum, adhibentis: unde etiam Scotus in 4, dist. 7, quæst. 1. aliique theologi passim, definiunt sacramentum Confirmationis per sacri chrismatis in fronte inunctionem.

23. *Solvitur ratio in oppositum ex cap. I. h. t. desumpta.* — Neque urget textus in cap. I, h. t. jam allegatus. Quia imprimis in dicto casu, juxta nostram conclusionem, non iterantur solemnitates accidentales, quæ jam semel fuerunt adhibitæ. Deinde nec etiam iteratur sacramentum Confirmationis, utpote antea invalide collatum, ob substantialem defectum materiæ essentialiter requisitæ; sed primum rite Confertur, privatim cateque supplendo memoratum defectum chrismatis. Et sic undequaque satisficit ordinationi Innocentii Papæ III, ibidem expressæ; simulque observatur praxis Ecclesiæ universalis, sacramentum Confirmationis per chrismatis inunctionem in fronte factam conferentis. (ADNOTATIO LIII.)

24. *Tria olea benedicit episcopus in cæna Domini.* — Quæritur V. An iterandum sit sacramentum Extremæ Unctionis, si per errorem chrisma pro oleo infirmorum adhibeatur? Ubi notandum, quod juxta ritum Ecclesiæ catholicæ, episcopus in Cæna Domini tria olea benedicere, eaque presbyteris in tribus amplius secum deferenda tradere solet.

25. *Chrisma, quid, et ubi adhibeatur?* — Primum dicitur *Chrisma*, ex oleo et balsamo confectum. Quod adhibetur non solum per episcopum in sacramento Confirmationis, et consecratione episcoporum, Ecclesiarum, altarium, et calicum; sed etiam per presbyterum in solemnibus collatione Baptismi, dum jam baptizatum ungit sancto chrismate in vertice atque etiam in benedictione fontis, seu aquæ baptismalis.

26. *Oleum catechumenorum, quando adhiberi solet?* — Alterum est *Oleum catechumenorum*, cujus usus potissimum est in solemnibus Baptismo: quamvis etiam adhibeatur in ordinatione sacerdotum, in consecratione Ecclesiarum et altarium, et in benedictione fontis, seu aquæ baptismalis, atque in inunctione imperatoris, et regum; ut cap. un. de

Sacra unction. et c. Venerabilem. de Elect. et amplius liquet ex Pontificali Romano.

27. *Oleum infirmorum, quid, et an differat a cæteris?* — Tertium vocatur *Oleum infirmorum*, cujus usus est in Extrema Unctione. Porro istud oleum naturaliter, et in substantia, non differt ab oleo catechumenorum, sed tantum propter diversas benedictiones, orationes, et cæremonias, quæ in eorum benedictione solemnibus, juxta præscriptum *Pontificali Romani*, adhibentur: chrisma vero, præter speciales ritus illud benedicendi, continet tum oleum, tum balsamum, ex quibus conficitur. His prænotatis,

28. *Probabilis est sacramentum Extremæ Unctionis esse validum, nec iterandum, licet pro oleo infirmorum adhibeatur chrisma.* — Resp. I. Licet præsens quæstio non careat difficultate, eo quod juxta ritum Ecclesiæ, ejusque moralem existimationem, revera unum oleum distinguatur ab altero: adhuc tamen probabilis est, si in sacramento Extremæ Unctionis pro oleo infirmorum adhibeatur chrisma, per hoc non impediri validitatem hujus sacramenti; ac proinde nihil esse iterandum. Ita Suarez, part. III, tom. IV, disp. 40, sect. 4, aliique plures. Ratio est: quia mixtio balsami, cum sit modica (uti supponitur, ac fieri solet in confectioe chrismatis) non destruit naturam olei; ergo in substantia remanebit verum oleum ab episcopo benedictum. Et quamvis extra casum necessitatis, ob admixtionem balsami, eo uti non liceat; si tamen per errorem, aut alias adhibeatur, sacramentum administrabitur: prout in simili, si vino consecrando admisceatur aqua, vel alius liquor non corrumpens substantiam ejus, vitium idcirco non desinit esse materia sufficiens consecrationis calicis.

29. *Solvuntur contraria.* — Nec obstat diversus ritus benedictionis, tum quia chrisma revera est oleum benedictum ab episcopo: diversus autem ritus benedicendi oleum infirmorum, probat solum necessitatem præcepti, non necessitatem sacramenti: hoc est, quod oleum, alio ritu ab episcopo benedictum, ut puta chrisma, extra casum necessitatis non possit pro extrema unctione licite adhiberi; secus, valide; tum quia in c. *Quod in dubiis. de Consecrat. Eccles.* dicitur, quod oleum non consecratum possit commisceri oleo consecrato, nec tamen hujus consecratio tollatur: idem ergo dicendum, si oleo parva quantitas balsami fuerit admixta.

30. *Sepulti a schismaticis non sunt exhu-*

mandi, nec vestes sacerdotales iterum benedicendæ, neque altaria reconsecranda, in quibus schismatici, etc., celebrarunt. — Quæritur VI. Utrum sepulti a schismaticis debeant exhumari, aut vestes sacerdotales iterum benedici, vel altaria consecrari, cum quibus, vel in quibus degradati presbyteri celebrarunt? Resp. negative; prout ad propositam hanc quæstionem respondit Pontifex in cap. II, h. t. illis verbis: « Respondemus, quod non credimus ob hoc dumtaxat sepultos hujusmodi exhumandos, aut debere indumenta talia iterum benedici, vel reconsecrari altaria supra dicta. » Accedit ratio: quia per celebrationem schismatici, aut degradati presbyteri vestimenta sacerdotalia, atque altaria non polluuntur, neque execrantur (nullo enim jure id cautum reperitur); ergo non debent denuo benedici, seu consecrari; alioquin quippe fieret injuria priori consecrationi, utpote adhuc duranti, can. *Ostenditur. de Consecr.* dist. 4. Hinc in can. *Ecclesiis de Consecr.* dist. 4, generaliter dicitur, quod Ecclesiæ (idemque dicendum de altaribus, vestibus sacerdotalibus, ac hujusmodi) non sint reconsecrandæ, nisi in casibus a jure expressis. Occasione cujus incidentaliter.

31. *Calix consecratus, si postea deauretur, nova indiget consecratione juxta probabilem sententiam; et hujus rationes.* — Quæritur VII. Utrum calix consecratus, si postea deauretur, indigeat nova consecratione? Ratio dubitandi ac negativam sententiam tenendi, est: quia consecratio non est iteranda, nisi in casibus a jure expressis, ut proxime dictum: atqui calicem, si deauretur, esse denuo consecrandum, nullo jure habetur expressum; ergo. Accedit, quod per deaurationem non immutetur forma calicis: unde sicut Ecclesia non est denuo consecranda, licet muri ejus dealbentur, aut novo cæmento obducantur, arg. cit. can. *Ecclesiis de Consecr.* dist. 4, ita neque calix erit iterum consecrandus, licet postea deauretur. Insuper quando calix consecratur, et sacro chrismate intrinsecus perungitur, non soia ejus interior superficies consecrata censetur, sed totus calix; ergo addita nova ejus superficie per deaurationem, non videtur necesse ipsum de novo consecrare: quia major pars sacra trahit ad se minorem, nempe totus calix superficiem, veluti accessoriam, eamque reddit sacram. c. *Quod in dubiis de Consecrat. eccles.* Et hinc ipsa quoque corporalia non indigent nova benedictione, quamvis laventur ac intrinsecus

novo amylo obducantur, et indurentur. Quinimo neque ipse calix indiget nova consecratione, licet per usum diuturnum amiserit deaurationem; uti tenent plerique doctores. Atque ideo hanc sententiam valde probabilem censet Layman, lib. V, tract. V, cap. vi, num. 7, citans Guil. Durandum in *Rationali*. lib. I, cap. vi, num. 36 et Coninch *de Sacramentis*, quæst. 83, art. III, dub. 3, n. 246, idemque tradunt Diana, part. II *Resolut. moral.* tract. I, *Miscell.* resol. 3, et nonnulli alii. Verum his non obstantibus,

32. *Sententia contraria est probabilior.* — Resp. I. Probabilior est, quod calix per deaurationem amittat consecrationem; atque ideo sit reconsecrandus, quando deauratur quoad illam partem, seu superficiem, quæ immediate tangit sanctissimum sacramentum Corporis et Sanguinis Christi: idemque dicendum de patena. Ita Angelus, §. *Calix*, num. 2, dicens, sic servare consuetudinem. Suarez, tom. III, disp. 81, sect. 3, Sa, §. *Calix*, num. 2, dicens, quod quidem calici non pereat consecratio, si deauratio per usum decidat; si tamen de novo deauretur, soleat iterum consecrari. Barbosa, part. II, *de Offic. et potest. Episc.* allegat. 27, n. 38, citans insuper Sylvestrum, Armillam, Azorium, pluresque alios.

33. *Huc usque ratio.* — Ratio est: quia consecratio calicis, et patenæ principaliter fit propter immediatum contactum sacramenti Corporis, et Sanguinis Christi: unde et illa sola pars seu superficies, in qua fit contactus ille, sacro chrismate perungitur: atqui posita nova deauratione, contactus ille nequit amplius fieri in parte, seu superficie consecrata; cum aurum noviter additum, non sit consecratum, nec chrismate delibatum; ergo. Accedit praxis Ecclesiæ, et recepta consuetudo calices deauratos denuo consecrandi, quæ est optima legum interpretis, et de qua testantur memorati auctores.

34. *Solvuntur rationes oppositæ sententiæ.* — Nec obstant rationes in contrarium num. 3, allatæ. Ad primam quippe negatur minor: nam jure cautum est, ut propter contactum sanctissimi Sacramenti calices consecrentur; sicque amissa per deaurationem consecratione (ob rationes allegatas) oportet aliam adhibere. Ad alteram negatur assumptum. Licet enim per deaurationem non immutetur forma exterior calicis, immutatur tamen pars principalis, seu interior ipsius, in qua fit immediatus contactus augustissimi Sacra-

menti; sicque opus est nova consecratione, atque inunctione chrisimalis. Nec urget exemplum de Ecclesia, ejusque parietibus: nam hic non intervenit talis contractus immediatus, quamvis, si parietes Ecclesiæ totaliter de crustentur, opus fore reconsecratione, teneat Glossa in *can. Ecclesiis. de Consecr.* dist. 4, de quo tamen judicent alii.

35. *Solvuntur rationes oppositæ sententiæ.* — Ad tertiam negatur consequentia, cum sua probatione. Nam major pars trahens ad se minorem, non censetur ea, quæ est major quantitate molis, sed quæ est principalior, seu dignior; qualis impræsentiarum est sola pars interior calicis, ac superior patenæ, immediate tangens sanctissimum Sacramentum: unde argumentum militat in oppositum. Porro instantia de corporalibus parum urget: ea enim neque chrismate inungitur ut calix, et patena; neque per lotionem accipiunt novam aliquam partem, quæ principaliter ordinetur ad tangendum immediate augustissimum Sacramentum: prout accidit in calice interius deaurato: amyllum quippe solummodo inducitur ad corporalis decorem, illudque aequaliter indurandum. Atque eadem de causa haud immerito dicitur, quod calix non perdat consecrationem, quando deauratio solum decidit per non usum, nulla autem nova portio auri per deaurationem accedit: quia tunc nihil intervenit, quod nondum fuit consecratum, sicque consecratione opus habeat; prout tamen fit in casu nostro.

TITULUS XVII.

De Filiis presbyterorum ordinandis, vel non?

1. *Quinque ordinum impedimenta sequentibus titulis tractantur.* — Viso hactenus de ordinationibus, et qualitatibus ordinandorum, simul et præficiendorum; pergit Compiler juris canonici ad enumeranda eorundem impedimenta, quorum præcipua quinque in hoc, et sequentibus titulis pertractantur. I. Defectus natalium, qui dicitur *Vitium originis*. II. Condicio servilis. III. Obligatio ad ratiocinia. IV. Vitium corporis. V. Bigamia. Igitur in præsentis titulo fit initium ab iis, qui ob defectum natalium ordinari prohibentur: nam licet præsens Rubrica de solis filiis

presbyterorum faciat mentionem, nihilominus idem titulus in sexto decretalium generaliter inscribitur: « De Filiis presbyterorum et aliis illegitimis natis. » Hinc

2. *Illegitimorum plures sunt species, filius naturalis, quis? Manser, nothus, et spurius, quis?* — Quæritur I. Quinam omnes ex defectu natalium ab ordinibus repellantur? Resp. I. *Illegitimorum*, hoc est, eorum, qui non ex justis nuptiis, sed extra matrimonium nascuntur, plures sunt species: nam si quis sit natus ex parentibus solatis, inter quos tempore conceptionis, vel saltem nativitalis suæ, poterat consistere matrimonium, spectato jure canonico dicitur *Filius naturalis*; quamvis de jure civili solus ille dicatur *Filius naturalis*, qui natus fuit ex concubina domi retenta loco uxoris, et non ex furtivo accessu. Abbas, c. *Innotuit*, n. 17, *de Election.* Si autem quis ex scorto, seu publica meretrice sit natus, solet vocari *Manser*, seu (ut alii legunt) *Manser*. Si ex conjugato et soluta, dicitur *Nothus*. Si ex copula in jure civili damnata, veluti ex raptu, incestu, stupro, vel sacrilegio, dicitur *Spurius*, a *spurcitia* per leges reprobata. Ita Barbosa, *de Offic. et potest. Episc.* part. II, allegat. 43, n. 18, quamvis Glossa, in c. *Nisi cum pridem*, §. *Manseres*, *de Renuntiati.*, cum nonnullis aliis, dictos terminos paulo aliter explicet.

3. *Natus mense septimo matrimonii, aut undecimo post mortem mariti, an censeatur legitimus?* — Solum nota, quamvis ordinarium tempus pariendi censeatur esse novem menses, si quis tamen ex justis nuptiis septimo mense natus fuerit, ipsum censi legitimum filium, per textum expressum, in l. *Septimo*, ff. *de Statu hominum*. Idque non tantum de completo septimo mense intelligendum est, sed etiam de inchoato: prout de eo, qui centesimo octogesimo secundo die natus est, habetur de c. *Intestato*, ff. *de Suis et legitimis filiis*. Major difficultas est de nato post decem menses mortis mariti: nam talis non admittitur ad hæreditatem, cit. l. *Intestato*. Simulque mulier, quæ peperit undecimo mense perfecto post mortem viri, censetur incasta, et partus illegitimus, Auth. *de Restitut. et ea que parit.*, etc. collat. 4, addita ea ratione: « Neque enim in tantum tempus conceptionis extensum est. » Verum Glossa hic §. *Perfecto*, fatetur, quod per decem menses et duos dies, possit mulier portare filium in utero, licet non plus. Sed de hoc alibi, nempe, lib. IV, tit. XVII, *Qui filii sint legitimi*: ubi etiam

restat declarandum, qualiter filii illegitimi per subsequens matrimonium legitimentur.

4. *Omnes illegitimi prohibentur ordinari. Et hujus ratio.* — Resp. II. Non solum filii presbyterorum in sacerdotio sacrilege geniti, sed et omnes alii illegitimi prohibentur ordinari: nisi vel religionem approbatam ingrediantur, vel cum aliquo rite fuerit dispensatum. Patet id ex cap. 1, h. t., et cap. 1, eod. in 6, cum concordantiis. Idque statutum fuit tribus potissimum de causis, quas affert Glossa, in cap. ult., §. *Defectu*, h. t., in 6, salubriter jure canonico constitutum fuit, quod illegitimi non ordinentur. Primo, ob ordinis prærogativam, seu excellentiam, atque dignitatem: unde indignum censetur, ut conferatur personis tam vilibus, infamibus, et quæ notam turpitudinis contraxerunt, c. *Inter dilectos*, 11, *de Excessib. prælat.* Deinde ob detestationem, atque execrationem paterni criminis, quod punitur in filio, ut per hoc puniatur ipsemet pater, arg. l. *Isti quidem*, §. fin., ff. *De eo, quod metus causa*, et c. *Vergentis*, 10, *de Hæretic.* Tertio, propter incontinentiam paternam, quæ timetur in filio, arg. can. *Si gens*, dist. 56, et concordat illud vulgatum, « Sæpe solet similis filius esse patri. » Ex his consurgit alia ratio, videlicet scandalum illorum, inter quos illegitimus ordinatus conversatur: simulque, quia indecens est, ut incasti parentis memoria continuo per liberos in Ecclesia repræsentetur, c. *Cum decorem*, 16, h. t., juncto concilio Tridentino, sess. 23, cap. xv, *de Reform.* (ADNOTATIO LIV.)

5. *Filii presbyterorum ante sacerdotium ex justis nuptiis procreati, possunt ordinari. Imo nonnulli horum ad Summum Pontificatum fuerunt assumpti.* — Dicitur notanter, num. 4: « Filii presbyterorum in sacerdotio sacrilege geniti. » Nam, qui ante susceptionem sacrorum ordinum ex justis nuptiis procreati sunt, omni jure censentur legitimi, ac proinde neque ab ordinum susceptione arcentur. Quin etiam nonnulli tales leguntur ad summum Pontificatum assumpti; ut sanctus Agapitus I. Gordani episcopi cardinalis ex legitimo matrimonio filius, Romanus: ac Cælius Sylvester filius Hornisdæ Papæ ex legitimo thoro, prout inter alios notat *Bullarium Romanum* in *Summarium vite dictorum Pontificum*.

6. *Filius sacerdotis Græci licite ordinatur: secus de Latinis; et cur?* — Quinimo data est responsio intelligenda de filiis sacrilege genitis. Nam filius sacerdotis Græci, qui juxta ritum Græcorum uxorem duxit in ordinibus